

poboljša, hvali močno ta zavod. — Duhoven, abè Rey je denarja naprosiljačil, in z njim kupil posestvo, kjer so prejšni posestniki na boben prišli. — Ljudje so mu rekli, da je njegovo podvzetje brezpametno; od začetka mu je tudi vse zapreke stavilo, a dan danes je ta naselbina v cvetočem stanu, vsa okolica jo ima kot izverstno dobroto. Od tam namreč dobivajo svoje delavce za polje, vert, za sadjerejo in poljedelstvo, v vsem so le ti dobro izurjeni in delajo za manjšo plačo. Okolične soseske in v novejših časih tudi državne strahovalnice izročajo ti naselbini zanemarjene otroke in mlade potepuhe v poboljšanje.

Redovni bratje (75) oskerbe nadzorništvo. Mladih naselnikov, nihče jih ne imenuje kaznjence, je nad 1000, ki so razdeljeni v tri odseke. Njih poglavitno opravilo je vertnarstvo in poljedelstvo, urijo pa se tudi v vseh rokotvorih, posebno v teh, ki segajo v staviteljstvo. Bivališča in gospodarska poslopja so izdelali naselniki in tudi naredili vso notranjo opravo. Zidarji, tesarji, ključavničarji dobe tudi v okolici dela, ako doma ni ravno takega posla. Naselbina ima tudi tiskarijo. Podučujejo tudi v risanju in v godbi. Po večerji telovadijo in se vadijo na brizgalnicah. Preden grede spat se jim pripoveduje kaj iz zgodovine ali naravoslovja. Kakor hitro je naselnik 20 let star, ga izpuste; največkrat je že preskerbljeno kje zanj, ali pri kakem rokodelstvu ali pri kmetijstvu.

Prašali so vodjo, O. Donnat-a, po kakšni metodi izrežajo tam otroke, da postanejo iz mladih malopridnežev podučljivi in pridni delavci. Naša metoda, je odgovoril, je zelo priprosta. Mi ljubimo te otroke in posrečilo se nam je, najti tudi nasprotno ljubezen. Nimajo nas za neusmiljene strahovalce, ker namreč to delamo, to jemo, kot oni, imajo nas tako rekoč za svoje tovariše, ki jim dajemo lep zgled in jih podučujemo. Tako smo si pridobili njih zaupanje, in ne prekrivajo nam tudi ne, ako skrivaj kaj naredi. Kazni, s katerimi jih pokorimo, niso prehude, dajemo jim pa tudi darila in skušamo tudi vplivati na častoljubje.

P. S. Kakor znano, so nasvetovali Štajerski učitelji strahovalnice za nepokojne otroke; se ve, da je to laže svetovati kakor izpeljati, a recimo, da se take strahovalnice res vpeljejo, ne bode prave koristi od njih drugače, ako jih ne vodi kerščanska ljubezen. — Pa tudi po šolah bi bilo veliko manj treba strahovati in pokoriti, ako bi se bolj deržali starih skušenih pravil: pokorila in darila.

— (Šolstvo na Štajerskem I. 1876/7). Javnih šol je bilo 737, med temi 10 ekspositor, 2 potovalni in 3 državne v zvezi z učiteljišči za učitelje in učiteljice. Od teh šol je bilo obojespolnih 686, 29 deških in 22 dekliskih šol; 2 ste bili osemrazrednici (ljudski in meščanski šoli), 2 sedem, 3 šest, 29 pet, 53 štiri, 95 tri, 176 dvo in 365 jednorazrednih šol. Razredov je bilo odstevši vadnice, 1401 in 26 vzporednih oddelkov, za katere je bilo treba 1427 učiteljev. Učiteljev je podučevalo le 1418, tedaj jih manjka 9, a podučevali so učitelji dotične ljudske šole, ali pa je potovaje podučeval učitelj bliznje večrazredne ljudske šole.

Učiteljev, ki so bili ali stalno umeščeni, ali začasni ali tudi le namestovalni, imelo je 940 spričalo učiteljske sposobnosti in 295 zrelostno spričalo, a 183 ni bilo v to vsposobljenih, med temi je 16 duhovnikov, ki so o pomankanji učiteljev šolovanje začasno prevzeli. Po odstetih duhovnih, je bilo nesprašanih učiteljev, ki so namestovalci (suplentje) bili učiteljev 167, sicer manj od prejšnjih let, vendar je to znamenje pomankanja učiteljev. Ker je pa na učiteljiščih čedalje več pripravnikov, bode to kmalo drugače, deželni šolski svet je tudi sklenil staviti stroge meje pri nesprašanih učiteljih. Na Štajerskem je bilo tudi 37